

prima instanță: V. Burduh
instanța de apel: A. Panov, N. Cernat, A. Minciuna

dosarul nr. 2rac-420/16

Î N C H E I E R E

16 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea penalității și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz” și menținută hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 28 iulie 2015 și încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 29 iulie 2015, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 22 august 2014, SA „Moldovagaz” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea penalității și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii a indicat că potrivit Contractului de furnizare a gazelor naturale consumatorilor noncasnici nr. 600 din 31 decembrie 2012, încheiat între SA „Moldovagaz” și SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” din Chișinău, pe parcursul lunilor ianuarie-iunie anului 2014, pârâtului i-au fost livrate gaze naturale în volumele indicate în contract în sumă de 674 647 842,585 lei, achitățile nefiind efectuate conform condițiilor din contract.

Susține că potrivit pct. 3.3 al Contractului sus menționat, plata pentru gazele naturale livrate se efectuează în prima jumătate a lunii, nu mai târziu de data de 16, iar pentru gazele livrate în a doua jumătate a lunii, determinat conform datelor echipamentului de măsurare a gazelor - nu mai târziu de data limită indicată în factura de plată a contravalorii gazelor naturale consumate.

Menționează că, pentru această perioadă, pârâtul sistematic a încălcat prevederile pct. 3.3 din contract, întârziind executarea obligației pecuniare de achitare la timp a prețului gazelor naturale consumate.

Relevă că, pct. 3.6 din contract stabilește că în caz de neachitare până la data limită indicată în factură a contravalorii gazelor naturale consumate SA „Moldovagaz”

își asumă dreptul să calculeze pârâtului penalitate, conform legislației, echivalentă ratei de refinanțare stabilită de Banca Națională a Moldovei, valabilă în perioada efectuării calculului, la suma datorată și pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi după data limită de plată a facturii și până la efectuarea plății.

Astfel, la situația din 31 iulie 2014, pârâtul era obligat să achite SA „Moldovagaz” penalitatea în sumă de 8 803 031,08 lei și dobânda de întârziere în sumă de 21 354 384,76 lei, pentru neachitarea în termen a gazelor naturale folosite în perioada menționată.

Relatează că pretenția cu nr. 13/1-1-3608 din 01 august 2014 privind achitarea penalității și dobânzii de întârziere a rămas fără efect.

Solicită încasarea de la SA „Termoelectrica” în beneficiul SA „Moldovagaz” a penalității în sumă de 8 803 031,08 lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 21 354 384,76 lei pentru neachitarea în termen a gazelor utilizate în perioada ianuarie-iunie 2014 și a sumei de 50 000 lei cu titlu de taxa de stat (f. d. 6, vol. I).

La 23 martie 2015, SA „Moldovagaz” a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat încasarea a penalității în sumă de 16 326 308,33 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 40 365 379,67 și taxa de stat în sumă de 50 000 lei (f. d. 83, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 28 iulie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la SA „Termoelectrica” în beneficiul SA „Moldovagaz” suma de 9 989 436,86 lei cu titlu de penalitate pentru perioada 24 februarie 2014-22 august 2014, suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în total suma de 100 394 436,86 lei. S-a încasat din de la SA „Termoelectrica” în beneficiul statului cheltuieli de înștiințare și chemare a părților în sumă de 13,90 lei. În rest acțiunea în partea încasării penalității în sumă de 6 336 871,47 lei a fost respinsă ca fiind tardivă, iar în partea încasării dobânzii de întârziere în sumă de 40 365 379,67 lei acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 198, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 29 iulie 2015, a fost corectată greșeala din dispozitivul hotărârii privind suma totală încasată, în loc de textul greșit „100 394 436 (zece milioane trei sute nouăzeci și patru mii patru sute treizeci și șase) lei 86 bani”, cu textul corect „10 039 436 (zece milioane treizeci și nouă mii patru sute treizeci și șase) lei 86 bani” (f. d. 189-verso, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către SA „Termoelectrica” și SA „Moldovagaz” și menținută hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 28 iulie 2015 și încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 29 iulie 2015 (f. d. 72, vol. II).

Pentru a dispune astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 514, art. 572 alin. (2), art. 624 alin. (1), art. 268 lit. a), art. 619 din Codul civil, care reglementează aspecte ce țin de nașterea obligațiilor și condițiile generale de executare a acestora, clauza penală, termenele speciale de prescripție extinctivă la acțiunile privind încasarea penalității, dobânda de întârziere.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a reținut justă concluzia primei instanțe precum că SA „Moldovagaz” este îndreptățită să încaseze penalitate doar pentru perioada de 6 luni, ce constituie suma de 9 989 436,86 lei.

Totodată, instanța de apel a reținut că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia respingerii pretenției privind încasarea de la SA „Termoelectrica” în

beneficiul SA „Moldovagaz” a dobândii de întârziere în mărime de 40 365 379,67 lei pentru perioada 16 februarie 2014 - 14 ianuarie 2015.

La 22 iulie 2016, SA „Termoelectrica” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea pretențiilor admise cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o parțial neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Sub acest aspect, susține că instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea și nu au aplicat legea ce urma a fi aplicată, situație ce se încadrează în temeiul de casare a hotărârilor pronunțate prevăzută de art. 432 alin. (2) lit. a) și lit. c).

Astfel, afirmă că deși instanțele de judecată s-au axat pe dispozițiile art. 624 din Codul civil, acestea l-au interpretat eronat în detrimentul SA „Termoelectrica” și au omis să aplice prevederile art. 602 și art. 603 din Codul civil, cere reglementează răspunderea pentru neexecutarea obligației și vinovăția debitorului.

În acest sens, relevă că contrar dispozițiilor acestor norme instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerare că însăși aflarea recurentului SA „Termoelectrica” în întârziere ține nemijlocit de interconexiunea raporturilor întreprinderilor ce activează în sectorul energetic.

În opinia recurentului raportul existent între părțile prezentului litigiu, denotă că atât SA „Moldovagaz”, cât și SA „Termoelectrica” prestează servicii de interes public, produsul final fiind destinat pentru consumul populației și asigurarea securității energetice a țării.

Remarcă că, raportul nominalizat urmează a fi apreciat în general prin prisma tuturor raporturilor existente în sistemul energetic al țării, deoarece acestea denotă că această ramură a economiei naționale este formată dintr-un sistem de întreprinderi și obiective electroenergetice, termoenergetice, de gaze, de combustibil solid și lichid, cu centre de instruire, organizații de proiectări și de cercetări și de altă natură, scopul cărora este asigurarea eficienței energeticii, aprovizionarea fiabilă a economiei naționale și a populației cu resurse energetice.

Astfel, afirmă că întreprinderea care activează în sectorul energetic se află în interconexiune, existând legături de lanț, neachitarea de către una dintre ele a plăților pentru anumite servicii sau mărfuri le pune în imposibilitate pe celelalte să-și execute obligațiile față de alți furnizori din sistem, este legat de bază de executarea obligațiilor de plată de către consumatorii finali ai serviciilor prestate de SA „Termoelectrica” în urma producerii energiei termice și electrice din utilizarea gazelor naturale furnizate de SA „Moldovagaz”.

În condițiile date, consideră că aflarea în întârziere a SA „Termoelectrica” în achitarea plăților pentru serviciile furnizate nu este imputabilă acesteia, în condițiile în care potrivit legislației în vigoare consumatorii finali beneficiază de facilități la termenul de efectuare a plăților lunare pentru sezonul de încălzire.

Menționează că, atât contractul încheiat cu SA „Moldovagaz”, cât și facturile lunare prezentate de aceasta, instituiau SA „Termoelectrica” obligații de plată mai împovărătoare în raport cu cele pe care cadrul normativ le impunea consumatorilor finali, astfel încât recurenta, fiind plasată în sistemul energetic între consumatori și furnizorul de gaze naturale, era dezavantajată semnificativ.

Având în vedere aceste considerente, invocă că întârzierea în care s-ar afla SA „Termoelectrica” nu îi este imputabilă.

În subsidiar a mai susținut că această situație este generată și de neajustarea în termen a tarifelor la serviciile prestate, astfel încât prin această omisiune nu sunt acoperite integral cheltuielile întreprinderii, fapt care agravează și mai mult situația financiar-economică.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz, se constată că copia deciziei instanței de apel din 27 aprilie 2016, a fost expeditată în adresa recurentului la data de 18 mai 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 18969-4 (f. d. 73, vol. II), iar recurentul a recepționat copia deciziei contestate la 27 mai 2016, fapt ce se confirmă prin ștampila aplicată pe copia scrisorii de însoțire, anexată la materialele cauzei (f. d. 86, vol. II).

Astfel instanța de recurs consideră că recurentul s-au conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 iulie 2016, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SA „Termoelectrica” este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SA „Termoelectrica” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Nu pot fi reținute ca probe, actele care au fost anexate de către recurentul la cererea de recurs, deoarece, nu pot fi anexate la cererea de recurs și nu sunt examinate de instanța de recurs probe adiționale ale participanților la proces care confirmă existența sau inexistența circumstanțelor de fapt cu caracter material-juridic, pe care se

întemeiază pretențiile sau obiecțiile părților, or potrivit art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către SA „Termoelectrica” asemenea aspecte nu se regăsesc.

Pentru considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SA „Termoelectrica” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru